

Dodatek tygodniowy

przy Gazecie Lwowskiej.

N^{ro}. 3.

Dnia 22. Stycznia 1853.

Statystyka szkół publicznych w Galicyi, w Krakowie i na Bukowinie w roku 1852.

I. Uniwersytet Krakowski.

(Ob. Nr. 14 Dodat. tygod. z r. 1852).

Wydziały naukowe	Skład nauczycieli						Kancelarya i kwestura	Stuzba
	Rzeczywistej profesorowie	Nadzwyczajni profesorowie	Suplenci	Asystenci	Docenci prywatni	Nauczyciele w ściślejszem znaczeniu		
Teologiczny	4	—	—	—	—	—	—	—
Jurydyczny	6	1	2	—	—	—	—	—
Medyczny	9	1	—	5	—	—	—	10
Filozoficzny	7	5	1	6	—	3	—	8
Uniwersytet w ogóle	—	—	—	—	—	—	7	3
Razem	26	7	3	11	—	3	7	21

W zestawieniu z rokiem szkolnym 1851 zaszła ta zmiana, że w r. 1852 ubył dwóch rzeczywistych profesorów a natomiast przybyło dwóch nadzwyczajnych profesorów i jeden asystent.

Stan środków naukowych.

- Anatomiczny gabinet zawierający 1240 preparatów (o 12 więcej niż w przeszłym roku).
- Klinika medyczna o ośmnastu łózkach dla chorych.
- Klinika chirurgiczna o dwunastu łózkach.
- Klinika położnicza o piętnastu łózkach i klinika dla dzieci o dwunastu łózkach.

- Zbiór weterynarski.
- Gabinet fizyologiczny.
- Gabinet farmakognostyczny.
- Gabinet chemiczny.
- Gabinet fizyczny.
- Zbiór mineralogiczny zawierający 6356 minerałów i 1200 wzorów skał rozmaitych (o 95 minerałów więcej niż w przeszłym roku).
- Muzeum zoologiczne liczące 5436 gatunków zwierząt (o 36 sztuk więcej niż w ostatnim roku).
- Biblioteka uniwersytetu licząca do 5376 rękopisów, 73.551 dzieł drukowanych, 15.978 dubletów, 1.042 atlasów, map i planów 1.954 rycin i 5.607 przedmiotów numizmatycznych.
(Przybyło od przeszłego roku 645 dzieł drukowanych, 57 dubletów, 520 numizmatów, jeden atlas i jedna rycina).
- Ogród botaniczny mieszczący około 6.400 żyjących, 6.000 suszonych roślin lepszego gatunku i około 4.000 roślin niewiele zdalnych;
(o 400 żyjących a 1.000 suszonych roślin więcej).
- Obserwatorium astronomiczne mające 84 rozmaitych instrumentów, 9 zegarów, 62 rozmaitych narzędzi i 525 dzieł.

Przybyło trzy instrumenta, jeden zegar, cztery narzędzia i dwadzieścia cztery dzieł.

Wykaz uczniów.

Wydział Naukowy	Nowo-imatrykulowani	Imatrykulowani w ogóle	Nadzwyczajni słuchacze bez farmaceutów	Farmaceuci	Imatrykulowani uczęszczający na kilka wydziałów	Ogółowa liczba słuchaczy	Liczba odeszłych z uniwersytetu	Liczba stypendystów	Kwota stypendyów
K u r s z i m o w y 1 8 5 2									
Teologiczny	2	7	2	—	2	9	—	—	—
Jurydyczny	9	85	9	—	65	96	16	3	325 zlr.
Medyczny	36	105	14	7	47	126	22	—	—
Filozoficzny	5	14	9	—	1	136	8	1	71½ zlr.
Razem	52	211	34	7	115	367	46	4	396½ zlr.
K u r s l e t n i 1 8 5 2									
Teologiczny	—	7	2	—	2	9	1	—	—
Jurydyczny	3	74	8	—	39	82	30	3	325 zlr.
Medyczny	3	96	9	3	33	113	26	—	—
Filozoficzny	3	14	6	—	—	89	12	1	71½ zlr.
Razem	9	191	25	3	74	293	69	4	396½ zlr.

Wydział naukowy	Rigoroza		Dysputacje	Promocje	Uwaga
	z aprobacją	z reprobacją			
Jurydyczny	1	1	—	—	Między promocjami medycznymi objęci są także farmaceuci
Medyczny	22	1	8	8	
Razem	23	2	8	8	

W ciągu roku odbyło się dwadzieścia pięć egzaminów ogólnych, mianowicie trzy wydziału powszechnego (*allgemeine Staatsprüfungen*), trzy administracyjne a dziewiętnaście sądowych.

Na fakultecie filozoficznym, mianowicie dla połączonego z nim filologicznego seminaryum systemizowanych jest pięć stypendyów po 100 zlr., względem udzielenia których dopiero zrobiono propozycje.

Oprócz stałych stypendyów są jeszcze fundusze do rozdania raz na zawsze między ubogich uczniów mianowicie ze skarbu państwa 3.000 zlp. a z funduszków prywatnych 1.548 zlp. 6 gr.

Należy na to zwrócić uwagę, że powyższy wykaz uczniów w rubryce: „Liczba uczniów w ogóle“ nieobejmuje absolutnej liczby wszystkich słuchaczy uniwersytetu, gdyż wielu uczniów wyszczególnionych przy wydziale jurystycznym i medycznym, imatrykulowani są także w wydziale filozoficznym.

Absolutna liczba uczniów:

w kursie zimowym 1852

Na wydziale teologicznym	9
Na wydziale jurystycznym	94
Na wydziale medycznym	126
Na wydziale filozoficznym	23
Razem	252

Między tymi 224 religii rzymsko-katolickiej, 4 gr. kat. 6 ewangelickiej i 18 izraelitów.

w kursie letnim 1852:

Na wydziale teologicznym	9
Na wydziale jurystycznym	82
Na wydziale medycznym	108
Na wydziale filozoficznym	20
Razem	219

Między tymi 198 religii rzymsko katolickiej, 3 grec. kat., 5 ewangelickiej i 13 izraelitów.

W porównaniu z rokiem 1851 była liczba uczniów w r. 1852 w pierwszym kursie większą o dwunastu, w drugim mniejszą o jedenastu.

Między uczniami było w pierwszym kursie 242, w drugim zaś 207 Polaków, inni należeli do innych narodowości.

W obydwóch kursach pobierało sześciu cudzoziemców nauki na uniwersytecie.

Przegląd odczytów i frekwencyi.

Kurs zimowy.

Wydział teologiczny.

Wstęp do starego testamentu przez 3 godzin na tydzień dla 6 słuchaczy	
Język hebrajski	1 — — — — 4 —
„ syryjsko-chaldejski	1 — — — — 2 —
„ arabski	1 — — — — 2 —
Prawo kościelne	5 — — — — 7 —
Historia kościelna	5 — — — — 5 —
Patrologia	3 — — — — 1 —
Dogmatyka	5 — — — — 7 —
Teologia moralna	4 — — — — 1 —

Wszystkie przedmioty w wykładzie łacińskim.

Wydział jurystyczny.

Encyklopedia prawa	przez 4 godzin	w języku polskim dla	14
Filozofia prawa prywatnego	— 4	— — — —	16
Krytyka historii prawa międzynarodowego	1	— — — —	27
Teorya statystyki	4	— — — —	19
Nauka o formach rządu	4	— — — —	26
Repetitorium i disputatorium	1	— — — —	5
O kredycie państwa	1	— — — —	30
Prawo rzymskie	8	— — — —	12
O rzymskim prawie sukcesyi	1	— — — —	6
Prawo kościelne	5	— — — —	12
Nauka o księgach gruntowych	1	— — — —	11
Historia prawa polskiego	6	— — — —	26
Skreślenie źródeł prawa polskiego	1	— — — —	21
Administracya austriacka	10	po niemiecku	40
Prawo handlowe i wexlowe	4	w języku polskim	30
Austriackie ustawy finansowe	5	po niemiecku	27
Austriackie prawo cywilne	7	w języku polskim	32
Teorya prawa karnego	4	— — — —	28
Repet. i disput. o prawie karnem	1	— — — —	10
Historia prawa karnego	4	po niemiecku	13
Francuskie prawo cywilne	5	po polsku	11

Wydział medyczny.

Farmakognozya	przez 4 godzin dla	37	słuchaczy.
Sądowo-policyjna chemia	— 1 — —	31	—
Encyklopedia i metodologia nauk lekarskich	— 2 — —	13	—
Specyalna farmakologia	— 6 — —	31	—
Osteologia i Syndesmologia i t. p.	— 5 — —	17	—
Praktyczna anatomia	— 10 — —	28	—
Powszechna fizjologia	— 5 — —	35	—
Chirurgiczna patologia i terapia	— 5 — —	23	—
Chirurgiczna klinika	— 6 — —	23	—
Praktyczne ćwiczenie w chirurgicznych operacyach	— 4 — —	20	—
Medyczna klinika	— 10 — —	28	—
Patologia i terapia (specyalna)	— 3 — —	14	—
Patologiczna chemia	— 1 — —	45	—
Patologiczna anatomia	— 2 — —	40	—
Teoretyczna okulistyka	— 4 — —	32	—
Praktyczna okulistyka	— 5 — —	27	—
O operacyach oczu	— 1 — —	14	—
Teoretyczna akuszerya	— 4 — —	21	—
Klinika akuszeryi i chorób dzieciennych	— 6 — —	2	—
Gynaikologia	— 2 — —	9	—
Weterynarya	— 10 — —	20	—

Wszystkie przedmioty wykładane w języku polskim.

Wydział filozoficzny.

Analityczna jeometrya	przez 2 godzin dla	3	słuchaczy.
O krzywych liniach drugiego rzędu	— 2 — —	4	—
O ekwacyach 1go i 2go stopnia	— 2 — —	6	—
O siłach dośrodkowych	— 3 — —	2	—
Ćwiczenia w używaniu instrumentów astronomicznych	— — — —	2	—
Astronomia fizyczna	— 5 — —	5	—
Praktyczne ćwiczenia w experimentach fizycznych	— 4 — —	6	—
Ogólna i specyalna mineralogia	— 9 — —	33	—
Organografia roślin	— 5 — —	35	—
Ogólna chemia ciał nieorganicznych	— 5 — —	43	—
Logika i metafizyka	— 4 — —	36	—
Historia filozofii greckiej	— 4 — —	33	—
Platona Phaedon i ody Horacego	— 6 — —	12	—
Nauka o środkach historii	— 1 — —	7	—
Historia powszechna	— 3 — —	41	—
Historia domu austriackiego	— 2 — —	35	—
Historia literatury średnich wieków	— 3 — —	5	—
Bibliografia	— 2 — —	2	—
Literatura polska	— 5 — —	3	—
*) { Historia literatury niemieckiej	— 3 — —	8	—
{ Lektura i krytyka wybranych dzieł niemieckich	— 2 — —	3	—
Fizyczna jeografia	— 2 — —	17	—
Powszechna Etnografia	— 1 — —	10	—
Jeografia północnego Wschodu	— 2 — —	8	—
Język niemiecki	— 6 — —	8	—
Francuska literatura	— 3 — —	3	—
Zasady języka francuskiego	— 3 — —	7	—
O najdawniejszych pomnikach języka rosyjskiego	— 2 — —	1	—
Prawidło języka rosyjskiego	— 4 — —	1	—

Kurs letni.

Wydział teologiczny.

Wstęp do nowego testamentu	przez 2 godzin dla	6	słuchaczy.
Język hebrajski	— 1 — —	3	—
Język syryjsko-chaldejski	— 1 — —	2	—
Egzegetyka	— 1 — —	3	—
Prawo kościelne	— 5 — —	5	—
Patrologia	— 3 — —	1	—
Historia kościelna	— 5 — —	5	—

*) Z wyjątkiem tych dwóch przedmiotów wykładano wszystkie inne w języku polskim.

Dogmatyka	przez 5 godzin dla 7 słuchaczy.
Teologia moralna	— 4 — — 2 —
Katechetyka (w języku polskim)	— 4 — — 1 —

Wydział jurydyczno - polityczny. słuchacz.

Ogólne zasady prawa publicznego	przez 4 godzin po polsku dla 12
Europejskie prawo międzynarodowe	— 4 — — — — 12
Austryacka statystyka	— 4 — — — — 17
Ekonomia polityczna	— 6 — — — — 14
Prawo rzymskie	— 6 — — — — 9
Interpretacja prawa rzymskiego	— 1 — — — — 3
Repet. i Disput. o prawie rzymskim	— 1 — — — — 2
Austr. prawo kościelne	— 4 — — — — 8
O notaryacie	— 1 — — — — 10
Dawne polskie prawo prywatne	— 5 — — — — 12
Historia prawa polskiego	— 2 — — — — 14
Austryacka procedura sądowa	— 6 — — — — 42
O austriackich cywilnych władzach sądowych i o postępowaniu w sprawach niespornych	— 5 po niemiecku — 34
Repet. i Disput. o poprzedzających przedmiotach	przez 1 godzinę po polsku dla 21
Celna ustawa karna	— 5 — po niemiec. — 14
Austryackie prawo cywilne	— 7 — po polsku — 31
O preskrypcji według rzymskiego i austriackiego prawa cywilnego	— 1 — po niemiec. — 15
Austr. ustawa karna	— 6 — po polsku — 33
Obrona w procesach karnych	— 2 — po niemiec. — 11
Repetitorium i disputatorium o prawie karnem	— 1 — po polsku — 2
Francuskie prawo cywilne	— 5 — — — — 4

Wydział medyczny.

Angiologia, Newrologia i o narządach zmysłowych	przez 3 godzin 17 słuchaczy.
Histologia	— 2 — — 17 —
Specjalna fizjologia	— 5 — — 33 —
Repet. i Disput. o ogólnej fizjologii	— 1 — — 34 —
Anatomia	— 2 — — 32 —
Chemiczna Semiotyka	— 1 — — 37 —
Medyczna klinika	— 10 — — 30 —
Ogólna patologia	— 4 — — 25 —
O lekach odurzających	— 1 — — 26 —
Ogólna terapia	— 5 — — 29 —
Farmakognozja	— 4 — — 19 —
O truciznach i antidotach	— 1 — — 15 —
Chirurgiczna klinika	— 6 — — 35 —
Akiurgia	— 5 — — 23 —
Praktyczna akuszerya	— 6 — — 11 —
Klinika okulistyki	— 6 — — 23 —
O nerwowych i organicznych chorobach oczu	— 5 — — 24 —

Wrodzone choroby oczu	przez 1 godz. 31 słuchaczy.
Policja lekarska	— 5 — — 20 —
Sądowa medycyna	— 3 — — 17 —
Weterynaryja	— 10 — — 29 —

Wszystkie przedmioty wykładane w języku polskim.

Do wydziału medycznego należy i szkoła akuszerki. W tej szkole wykładano w roku 1852 w zimie siedm godzin w tygodniu a w kursie letnim przez trzynaście godzin na tydzień teoretyczną i praktyczną akuszeryę. Podczas kursu zimowego było dwadzieścia jeden a podczas letniego dwadzieścia cztery uczennice; z końcem roku otrzymało dziewięć uczennic w Krakowie dyplom na akuszerki.

Wydział filozoficzny.

Astronomia	przez 2 godzin dla 3 słuchaczy.
Zasady rachunkowości prawdopodobieństwa	— 2 — — 2 —
Ćwiczenia astronomiczne	— — — — 2 —
O równinach skośnych	— 2 — — 3 —
O logarytmach	— 2 — — 1 —
Medyczna botanika	— 5 — — 30 —
Ćwiczenia z mikroskopem	— 4 — — 2 —
Botaniczne wycieczki	— — — — 3 —
Ogólna organiczna chemia	— 5 — — 30 —
Praktyczne ćwiczenia w chemicznym laboratorium	— — — — 6 —
Ćwiczenia z dmuchawką	— 4 — — 2 —
Zoologia	— 5 — — 27 —
Experimentalna fizyka	— 5 — — 14 —
Akustyka i optyka	— 3 — — 13 —
Ćwiczenia w experimentach	— 6 — — 3 —
Historia literatury niemieckiej	— 3 — — 9 —
Lektura niemieckich klasyków	— 2 — — 3 —
Historyczna gramatyka języka niemieckiego	— — — — 2 —
Historia literatury greckiej	— 4 — — 10 —
Electra Sofoklesa	— 4 — — 9 —
Mowy Cyncerona	— 2 — — 11 —
O najdawniejszem prawie rzymskim	— 1 — — 16 —
Historia domu austriackiego	— 4 — — 24 —
Etyka	— 4 — — 22 —
Hydegetyka	— 3 — — 9 —
Historia filozofii średnich wieków	— 1 — — 13 —
Numizmatyka	— 3 — — 4 —
Jeografia Austrii	— 2 — — 6 —
Jeografia ziemi świętej	— 1 — — 4 —
Jeografia handlowa	— 2 — — 5 —
Ćwiczenia z jeografii fizycznej	— 4 — — 1 —
Historia literatury polskiej	— 4 — — 4 —
Język niemiecki	— 6 — — 2 —
Język francuski	— 3 — — 3 —
Literatura francuska	— 3 — — 3 —

Wykaz przywozu i wywozu ważniejszych płodów w listopadzie r. 1852.

(Ob. Nr. 53 Dod. tyg. z r. 1852.)

Wprowadzono	do Galicyi	w Krakowskie	na Bukowinę	Wywieziono	z Galicyi	z Krakowa	z Bukowiny
Bawełny surowej waga na funty	43,15. ⁰⁴	29,49. ⁵⁰	—	Węlny . . . waga na funty:	—	104,13. ⁰⁶	—
Węlny	1552,05. ⁰⁰	98,08. ⁷¹	2294,98. ⁷⁷	Skór i futer	44,00. ⁰⁰	96,70. ⁴²	3,36. ⁰⁰
Araku, rumu, likworów	127,70. ⁵⁷	440,36. ⁵⁸	108. ¹²	Potazu	—	130,50. ⁹⁰	143. ¹²
Futer i skór	179,75. ²⁸	18,97. ²⁸	538,76. ⁵¹	Wyrobów żelaznych	2412,11. ⁰⁰	256,83. ³⁹	59,61. ¹¹
Skór wyprawnych	22,85. ⁸⁴	1,09. ⁴⁶	42. ⁰⁰	Drzewa i budulcu, stóp kubicznych	143460.	324.	16489.
Ryb świeżych i śledzi	1348,95. ²⁹	2601,18. ¹⁰	182,51. ³²				
Zboża: Pszenicy	4444,08. ⁰⁰	9250,24. ⁰⁰	2500,87. ⁵⁰				
„ hreczki, prosa, kukurudzy, żyta, „ jęczmienia i słodnu, tudzież owsa	8976,10. ⁰⁰	8725,52. ⁵⁴	14335,42. ⁷⁶				
Cukru rafinowanego i faryny	2773,80. ³⁰	2546,13. ⁴⁰	1376,40. ⁰⁰				
Żelaza	227,07. ⁵⁸	545,53. ¹⁸	12,80. ⁴⁶				
Łoju	5749,45. ⁰⁰	—	—				
Bydło rogate i nierogacizny sztuk	47,29. ¹⁰	33,61. ⁵⁸	437,49. ⁶⁹				
Koni	831	72.	10174.				
	185	11.	36.				

Opisy obrazów znajdujących się w kościołach miasta Lwowa.

Przez Felicyana Lobeskiego.

(Ob. Nr. 1. Dod. tyg. r. b.)

Kościół Archikatedralny obrządku Ormiańskiego pod wezwaniem Wniebowzięcia Maryi Panny.

Kościół niniejszy archikatedralny zbudowanym był z swem ukończeniem w r. 1437, przez architekta nazwiskiem: Dore, który także w tym samym czasie kościół ś. Jura zbudował. Na tem zaś miejscu był niegdyś kościół drewniany, a jeszcze przód odprawiali Ormianie swę nabożeństwo w kaplicy ś. Walentego, przy klasztorze OO. Franciszkanów, również i kościół Maryi Magdaleny był jakiś czas w ich posiadaniu, o czem świadczą znajdujące się tamże nagrobki.

Pałac arcybiskupa obrz. ormiańskiego, kościół archikatedralny i klasztor zakonnice Ormianek reguły ś. Benedykta, wraz z opasującym murem, jeden obwód i całość stanowią. Gmachy te rozpoczyna wieża w stylu bizantyńskim w kwadrat wystawiona, w niższej połowie gładka, od połowy zaś ku górze jako narożniki okrągłe wieżyczki mająca, którą niska mała dostrzeżona kopuła pokrywa. Szeroka w niej z rozwartym łukiem znajdująca się brama sprowadza po kilku wschodach na plac wolny, na którym pośrodku wznosi się kamienna kolumna z takimże na szczycie posągim ś. Krzysztofa, trzymającego na ramieniu *salvatora mundi* z kulą świata i błogosławiającą ręką. Po lewej stronie dziedzińca osobną bramą wchodzi się na cmentarz kościelny, którego powierzchnia wyłożona kilkudziesiąt wielkich głazów, a z których każdy jest osobnym grobowym kamieniem. Kamienie te mają na sobie napisy w ormiańskim, polskim i łacińskim języku, i zawierają imiona wielu familli tego obrządku, po większej części z 17go lub już 18go wieku. Nie wszystkie jednak należą do niniejszego cmentarza, wiele z nich są to nagrobki z kościoła Maryi Magdaleny, niektóre przywieziono z Jazłowca. Napisy są zwykle bez wszelkich tytułów, w tej tylko prostej osnowie: „tu leżą kości proszającego o westchnienie.“

Sam kościół składa się z trzech części, z środkowej, z presbiterium i głównej nawy kościoła; na każdej zatkwiony krzyż, środkowa nadto zakończy się rotundą. Mury kościoła grube i ciężkie, okna wąskie i wysokie lecz w górze okrągłym zakończane łukiem, skazują starożytność budowy i styl bizantyński. Kościół mieści w sobie jedenaście ołtarzy; ołtarz wielki i dziesięć bocznych, pięć po każdej stronie kościoła. Ołtarze te są włoskiej struktury, lecz zdają się pochodzić z bardzo dawnego czasu; ich kolor drzewny, gdzie niegdzie są złocenia i ozdoby i statuy snycerskie. Ten posępny kolor ołtarzy, oraz szczupłe, tylko przez kopułę z góry i czterma jeszcze oknami do kościoła wpadające światło, sprawiają ciągły pomrok, tak iż zapalone śród dnia na ołtarzu świece, światłość swą jakby śród nocy rozwodzą, a szczuplejsza niż gdzieindziej liczba parafian ciągłej i uroczystej ciszy dozwala.

Wstępując do świątyni różniącego się obrządku, jest się w oczekiwaniu ujrzeć tak w przyborze kościoła jako też i w utworach sztuki, odrębne i odmienne cechy; lecz uważmy, że Ormianie kilka już wieków jak wspólni z nami kraj ten zamieszkują; że prócz ojczyźstwej mowy w liturgii, w ich obrządku żadna prawie różnica nie zachodzi; że nareszcie coraz bardziej zbliżamy się ku czasom, gdzie to według słów pisma ś.: „będzie tylko jeden pasterz i jedna owczarnia.“ Jak wszędzie tak i tutaj brzmi codziennie z rana Święty Boże, owa nasza „pieśń nad pieśniami“, i ostrzega już zdala przechodnia o spełniającej się zwolna przepowiedni.

Najznakomitszym w tym kościele co do swej historyczności obrazem jest obraz *Matki Bożej Jazłowieckiej*. Opis tego obrazu niechaj poprzedzi jego historia, skreślona przez JMc. księdza Baracza z zakonu OO. Dominikanów: Artykuł ten był przeznaczony pierwotnie do mającego we Lwowie wychodzić teologicznego czasopisma, które atoli jak dotąd do skutku nie przyszło; tenże jest następujący:

„Obraz N. Maryi Panny Jazłowieckiej.“

„W Bełzie, gdzie był niegdyś zamek obronny, zostawał obraz Maryi, do którego w czasie trwogi lud wyciągając z ufnością ręce swoje, mężnie odpierał śmiertelne poganów strzały. — Doznał tego Stanisław Czuryło, starosta Bełzki osobliwie w r. 1424, i odtąd najwyższą czcią przejęty, nad wszystkie kosztowności przenoślił obraz Maryi.“

„Ale kiedy córkę swą wydawał za p. Jazłowieckiego, wiedział bardzo dojrze, że już oko jego ojcowskie nie będzie mogło czuwać nad dzieckiem ukochanem, porucza ją opiece Maryi, i obraz jej jako jedyny familijny klejnot w upominku oddaje. Przenoszą

więc z Bełza uroczyscie obraz ten do Jazłowca, lichy natenczas mieściny. Stawa atoli obrazu rozchodzi się do koła, lud garnie się, buduje domy, aby bliżej być obrazu, od którego tyle łask odebrał. W roku t. szczególnie 1582 miasto przychodzi do najlepszego bytu. Zamek jego obronny stał się prawie niezdobytym, mieszczanie obfotowali w dostatki, Ormianie główny skład towarów swoich tu mieli.“

„Lecz niestety Jerzy Jazłowiecki, wojewoda ruski, porzuca wiarę ojców, zostaje heretykiem, i za swoim przykładem bardzo dużo pociąga. Pozostali katolicy wezwali pomocy Maryi, a nadzieja ich nie została pohańbioną. Po dwudziestu dziewięciu latach herezyi ks. Antonin z Przemyśla, Dominikan, około r. 1600 przekonywa Mikołaja Jazłowieckiego o błędy i na łono kościoła katolickiego przyprowadza.“

„W r. 1643 Stanisław Koniecpolski, dziedzic Jazłowca, potwierdzając przywileje Ormianom przez poprzedników nadane, darował też przytem ich kościołowi, przy którym pięciu księży było, obraz Matki Boskiej w zamku zostający. — Tak tedy obraz Bełzki Maryi dostał się Ormianom, z którym w r. 1672, kiedy Turcy Kamieniec i całe Podole zagarnęli, uciekać musieli do Brodów na Wołyń, i tam w kościele łacińskim wraz z skrzynią, aparatami kościelnymi i srebrem umieścili.“

„I w Brodach uciekano się do obrazu Maryi Jazłowieckiej; wota srebrne, które codziennie przybywały, świadczyły o łaskach, jakich wierni stawali się uczestnikami.“

Razu jednego przypadkowym ogniem zajęło się miasto, dzwonnica i kościół już gorzał, ale Szymon Pirsoda, Ormianin gorliwy o chwałę Bożą, rzucił się w płomień, ocalał trochę aparatów kościelnych i obraz Maryi Jazłowieckiej nieuszkodzony z sobą unosi. — Złożono go zaraz w kamienicy Marka Nikorowicza z wielkim nabożeństwem, gdzie dzień i noc lampę palono, modlitwy i inne ćwiczenia chrześcijańskie odprawiano póty, póki kościół zupełnie nie sporządzono. Co gdy nastąpiło, z procesją obraz ten biskup zaprowadził do kościoła, któremu proboszczował natenczas nacyi ormiańskiej ks. Jan Metkinowicz.“

„W r. 1692 z rozkazu Wacława Hunaniana, arcybiskupa lwowskiego orm. obraz ten sprowadza do Lwowa Szymon Nikorowicz, gdzie go z największą okazałością przy asystencji ks. Deodata Neresowicza, koadjutora i starszych sądu orm. w katedrze lwowskiej orm. umieszczono, i w której dotąd zostaje.“

Obraz, którego historia powyżej podana, znajduje się w czwartym ołtarzu bocznym, po lewej stronie kościoła. Przedstawia Matkę Bożą w półpostaci i naturalnej wielkości, w stylu bizantyńskim, piastującej po lewej stronie Chrystusa i trzymającej berło w prawej ręce. U Chrystusa świat w ręku. Jestto zatem obraz tego samego układu jak obraz Matki Bożej *Lwowskiej*, przypisywany ś. Łukaszowi, a znajdujący się w tutejszym klasztorze xx. Dominikanów, z tą tylko różnicą, że wyraz oblicza Matki Bożej w niniejszym obrazie zbliża się więcej do wyrazu oblicza Matki Bożej z *Jasnej Góry*, które to dwa typy powtarzają się ciągle i mieszają społem we wszystkich prawie Madonach bizantyńskich. Korony na tym obrazie są wielkie, bogate i wspaniałe, a dno obrazu jako i szaty w nader piękny i kwiecisty wyrzeźbione deseń; to zaś, że zamiast owych grecko-sławiańskich liter, już tylko liście i kwiaty na nim się znajdują, jest dowodem, w jakich rękach zostawał i że pierwotne zmienił już ozdoby.

Drugim znakomitym zaś pod względem sztuki w tym kościele obrazem jest *Chrystus ukrzyżowany*, w czwartym ołtarzu bocznym po prawej stronie kościoła. Obraz przedstawia Chrystusa na krzyżu, po którego prawej stronie klęczy Maria Magdalena, po lewej zaś Matka Najświętsza stojąca w boleści. Chrystus i figury na dole są blisko naturalnej wielkości. Jestto według wszelkich prawdopodobieństw utwór szkoły włoskiej i zapewne z świetnego jej czasu. Kompozycja pełna prostoty i wyższego stylu. Wyraz w skłonionej na dół głowie konającego Chrystusa, oraz boleść w figurach Magdaleny i Matki N. wielkie czynią wrażenie. Koloryt mroczny, lecz więcej ciemny niż żywy, rysunek zaś światłocien jako i cała technika obrazu znamionują w całym znaczeniu artysty. Obraz ten jest malowany na blasze, niemający na sobie żadnego napisu, tylko na samym ołtarzu poniżej obrazu wzdłuż całej jego szerokości znajduje się napis: *Ara ista exstructa est Jesu Christo Crucifixo anno Jubilaei magni Leopoli celebrati.*

(D. e. n.)